

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ของพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒) เกิดขึ้น จากความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เทศบาลตำบลสารภี ภายใต้การสนับสนุนด้าน แหล่งทุนจาก สกว. ผลจากการทำงานร่วมกับกลุ่มองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคม ในเขตพื้นที่ตำบล สารภี ติดต่อกันเป็นปีที่ ๒ พบว่านอกจากปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ยังมี ประเด็นปัญหาในเรื่อง การพัฒนา “ทุนชุมชน” ในพื้นที่ตามความต้องการของชุมชนโดยกระบวนการมี ส่วนร่วม รวมไปถึงในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเด็นการขยาย โอกาสทางการตลาดเพื่อเป็นการต่อยอดจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ให้การ สนับสนุนในพื้นที่

ผลสรุปจากการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องรวมไปถึงการทดลองปรับใช้ระบบและกลไกการบริหาร จัดการงานวิจัยเพื่อสังคม (จากระยะที่ ๑) ในระดับคณะ ในการดำเนินการโครงการดังกล่าวมี วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการจัดการงานวิจัย(เพื่อ สังคม)ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก ๒) เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตจากทุนชุมชนจากกระบวนการมีส่วนร่วมและ ๓) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็น ผู้ประกอบการด้วยองค์ความรู้ที่หลากหลายในบริหารจัดการชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนดพื้นที่ ในการวิจัยคือกลุ่มชุมชนในตำบลสารภี อำเภอสารภี จ.เชียงใหม่ และดำเนินการศึกษากลุ่มประชากร จำนวน ๓ กลุ่มได้แก่ องค์กรภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี, องค์กรภาคการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และโรงเรียนหรือสถานศึกษาในพื้นที่ และองค์กรภาคประชาชนผ่านกลไก ในการบริหารจัดการในพื้นที่ และได้กำหนดความสำคัญของการศึกษาเป็น ๓ ส่วนได้แก่ ๑)การมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่ (ภาครัฐภาคการศึกษา และภาคประชาชน) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ในชุมชน และ ๒)การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และ เศรษฐกิจ ตลอดจนทุนชุมชนของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี ทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน และ ๓) การเสริมสร้าง คุณลักษณะของผู้ประกอบการ โดยอาศัยรูปแบบการเก็บข้อมูลตามกิจกรรมดังนี้

๑ การศึกษาความต้องการของท้องถิ่นและการสำรวจทุนชุมชนในบริบทของชุมชนในพื้นที่ เทศบาลตำบลสารภี ก่อนการดำเนินโครงการ

๒ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

๓ การพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในในระดับคณะ ในการสนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรมเพื่อ สังคมและชุมชน

ในการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในของมหาวิทยาลัยนั้น ได้กำหนดรูปแบบการ ดำเนินงานเป็น ๒ ด้านได้แก่ ๑)การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย ๒)การพัฒนาระบบในระดับคณะ ๓)การ ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงในระบบและกลไกการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมของสถาบัน

ผลจากการดำเนินงานในระยะเวลา ๒๒ เดือนที่ผ่านมา (ตุลาคม ๒๕๕๘ – สิงหาคม ๒๕๖๐) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบการจัดการงานวิจัยคือ เกิดนวัตกรรมระบบวิจัยเพื่อสังคม โดยครอบคลุมในด้าน ระบบและกลไกในการบริหารจัดการ , คุณภาพผลงานวิจัย, คุณภาพนักวิจัยและประชาคมนักวิจัย รวมไปถึงเกิดการพัฒนาใน ๓ มิติคือ ๑)การพัฒนาในด้านการพัฒนาเครือข่ายผ่านโครงการวิจัย ซึ่งเห็นผลชัดเจนในด้านเครือข่ายภาครัฐ และเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ ๒)การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มีการดำเนินการทั้งในรูปแบบของคลินิกวิจัย , การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ในด้านการวิจัยเพื่อสังคม การเสริมแรงจูงใจในการผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ, การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย, การสนับสนุนทุนการวิจัย และการบูรณาการลงสู่การเรียนการสอน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยอย่างต่อเนื่องในทุกมิติผ่านกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งในด้านการเขียนและการพัฒนา Proposal / เทคนิคและเครื่องมือในการลงพื้นที่, แนวคิดด้าน Business Model ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยเพื่อสังคม รวมไปถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย และใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ สำหรับผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่นั้น จากการลงพื้นที่เพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการจัดทำแผนชุมชน รวมไปถึงการวิเคราะห์ทุนชุมชนในพื้นที่ ส่งผลให้โครงการวิจัยย่อยทั้งหมด ๙ โครงการที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง และปัจจุบันบางโครงการได้เห็นผลลัพธ์การดำเนินงานบ้างมากน้อยบ้าง ซึ่งทางโครงการฯยังคงจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการพัฒนาชุดโครงการต่อไป เพื่อกำกับและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ ปัจจุบันกระบวนการดำเนินการโครงการนี้เข้าสู่ระยะเวลากำหนดดำเนินการช่วงปลายน้ำคือ การกำกับติดตามผลและการประเมินผลลัพธ์ ผลกระทบอันสืบเนื่องมาจากโครงการ รวมไปถึงการพัฒนาต่อยอดไปสู่การยกระดับงานวิจัยให้เกิดการใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด